

NOTAT

Indsamling af genanvendeligt husholdningsaffald

Indledning

Det er AFLDs opgave at modtage og behandle det affald, som de 6 ejerkommuner indsamler.

Som udgangspunkt er det ikke AFLDs opgave at løse borgerrettede opgaver, men på baggrund af AFLDs temadag den 11. juni 2018 samt de løbende drøftelser i bestyrelsen, er det aftalt med formandskabet, at selskabet kommer med anbefaling til de overordnede principper for indsamling af husholdningsaffald.

Som det blev udtrykt på ovennævnte temadag, er der et politisk ønske om mere ensartethed på tværs af kommunerne, ligesom der bliver lagt vægt på sparring, erfaringsudveksling og benchmarking.

Uanset hvilke valg de enkelte kommuner træffer, vil AFLD arbejde for at sikre den bedst mulige behandling af det affald, som kommunerne afleverer til selskabet med fokus på både miljø og økonomi. Der er en forventning om, at det kan gøres både bedre og billigere, hvis de 6 ejerkommuner kan nærme sig hinanden i deres måde at indsamle og aflevere husholdningsaffald til AFLD.

De anbefalinger, der opstilles i nærværende notat, er baseret på det kendskab, som AFLD har til løsninger i andre kommuner, gennemførte forsøg samt under hensyntagen til allerede gennemførte investeringer hos ejerkommuner og i selskabet.

Målsætning

Målet for en ny ordning er, at den kan medvirke til opnåelse af 50 % genanvendelse i 2022 målt som "bilag 5 brøken" (dvs. genanvendelse af de syv fokusfraktioner: glas, papir, pap, plast, metal, træ og madaffald) samt skabe grundlaget for det videre arbejde med opnåelse af EU-målene på 55 % stigende til 65 % i årene 2025 til 2035. Derudover er der fokus på at sikre stor forsyningssikkerhed for afsætning af de indsamlede materialer, dvs. fokus på, at fraktioner er egnede til genanvendelse og ikke forurenes undervejs fra husholdning til oparbejdningssted.

Målene vil kunne nås ved kildesortering (ved husstandene), ved central sortering, eller en kombination af disse 2 sorteringsprincipper.

Nuværende løsninger

Der findes i dag forskellige løsninger i de 6 AFLD ejerkommuner, men dog også allerede en grad af ensartning i nogle af de valgte løsninger. Nuværende løsninger ved husstandene i kommunerne er skitseret i følgende skema:

	Billund	Hedensted	Herning	Ikast-Brande	Ringkøbing-Skjern	Varde
Restaffald	X	X	X	X	X	X
Organisk (KOD)	X			X		
Papir			X			
Metal, glas, plast (MGP)	X					X
Papir, pap, plastfolie	X					X
Problemaffaldskasse			X	X		
Batterier/pærer på låg	X	X			X	X
Storskraldsindsamling		X	X	X		
Antal beholdere/sække ved husstanden	3	1	2	1	1	2

Afgrænsning

I det følgende opstilles AFLDs anbefaling, der efterfølgende perspektiveres til de enkelte ejerkommuner med henblik på konsekvensvurdering. Der er i AFLDs område store koncentrationer af sommerhuse i bl.a. Ringkøbing-Skjern, Varde og til dels Hedensted Kommuner. Hvordan indsamlingen bedst indrettes her, er ikke medtaget i det følgende. Ligeledes kan der være etageboligområder eller boligområder, hvor det kan være relevant at lave fælles opsamlinger i f.eks. nedgravede beholdere.

Økonomi

Økonomi er vigtig. Det vurderes, at AFLD sammen med ejerkommunerne kan opnå besparelser ved at øge mængden af "ens" affald. Samtidig vurderes det, at der kan opnås besparelser ved samlet indkøb af ens materiel og ved fælles informationskampagner. Når AFLD er klogere på, i hvilken retning ejerkommunernes ønsker går, vil der blive foretaget økonomiske beregninger i samarbejde med ejerkommunerne.

AFLDs anbefaling

AFLD er helt bevidst om, at der ligger mange politiske, økonomiske og historiske grunde til, at de 6 ejerkommuner har valgt netop deres måde at indsamle (husholdnings-)affald, og at processen mod mere ensretning kan være lang og trang. Der er ligeledes opmærksomhed på, at (de fleste) kommuner ikke ønsker mere end 2 skraldespande pr. husstand.

AFLD anbefaler, at der indføres indsamling af i alt 5 kildeopdelte fraktioner inkl. problemaffaldskasse til bl.a. farligt affald. Det anbefales at lade borgerne foretage følgende kildeopdeling:

Restaffald til energiudnyttelse: f.eks. bleer, pizzabakker, mælke- og juicekartoner, gavepapir og kattegrus.

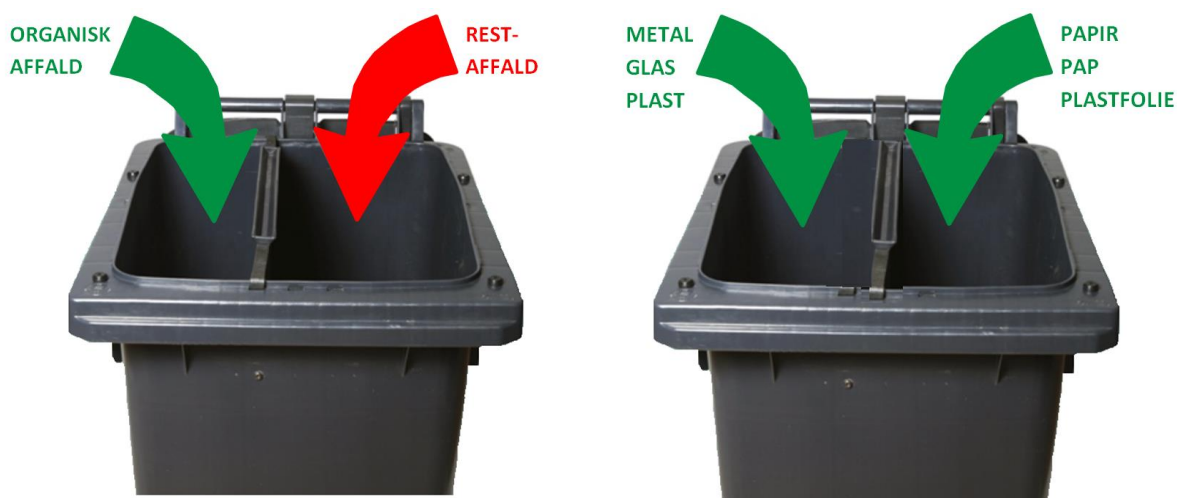
Organisk affald: madrester (frugt, kød, ben, sovs), køkkenrulle, kaffefiltre, blomster afskær o. lign.

Papir, pap og evt. plastfolier: Aviser, blade, papir, karton og mindre stykker pap, blød plast o. lign.

Metal, glas og plast: Glas, flasker, rengjorte metal og plast emballager.

Problemaffald/farligt affald: elsparepærer, batterier, kemikalier, spraydåser mv.

Det er AFLDs anbefaling, at ovennævnte kildeopdelte fraktioner indsamles i 2-kammer beholdere, hvor de 2 kamre ikke behøver at være lige store.

Det vil ikke umiddelbart have betydning for AFLD, om kommunerne her vælger andre beholderløsninger. Det kan også være en mulighed at lade nogle af fraktionerne indsamle via bringeordninger (miljøer mv.). Her viser erfaringerne dog, at de indsamlede mængder bliver lavere end ved husstandsindsamling. Til gengæld bliver sorteringen bedre og håndteringen enklere, hvis der f. eks. indsamles glas mv. for sig i centralt opsatte og dertil indrettede containere/ kuber/ nedgravede løsninger.

I forhold til den videre behandling af affaldet er valg af beholdertype, antal mv., som nævnt, ikke afgørende. Der kan dog skabes grundlag for stordriftsfordele, hvis kommunerne vælger samme type beholder (fælles udbud og indkøb), måske særligt i forhold til de efterfølgende udskiftninger og reparationer.

Opbevaring og emballering af det organiske affald er ofte drøftet. Har ses benyttelse af både plast- og papirposer. AFLD anbefaler valg af plastposer, idet disse erfaringsmæssigt giver færre hygiejnegener samt mulighed for, at borgerne kan aflevere flere typer af organisk madaffald f.eks. sovserester o. lign. Anbefalingen sker med det udgangspunkt, at det indsamlede organiske affald skal forbehandles inden bioforgasning, og her har erfaringer vist, at plastposer er nemmere at håndtere end papirposer med et mindre tab af biomasse til følge. Det anbefales ligeledes, at der udleveres egnede plastposer til borgerne. Her skal kvalitet, bionedbrydelighed, fosilfri plast andel mv. nærmere afklares.

Dansk Affaldsforening er i samarbejde med medlemmerne, KL og Miljøstyrelsen ved at udarbejde forslag til fælles sorteringskrav, som skal sikre, at der i fremtiden sorteres ensartet med henblik på, at der frembringes store mængder i god og ensartet kvalitet, som kan afsættes på genanvendelsesmarkedet. Når Dansk Affaldsforeningsprojekt er afsluttet, vil der være sorteringsvejledninger for i alt 12 fraktioner. Disse sorteringsvejledninger, foreslår AFLD, danner grundlag for informationer til borgerne, ligesom Dansk Affaldsforenings fælles piktogramsystem anbefales.

Konsekvenser for AFLD kommunerne

Billund Kommune er langt fremme med implementering af husstandsindsamling af genanvendeligt affald. Ordningerne ligner i høj grad det af AFLD foreslåede. Dog har Billund Kommune indsamling af organisk affald i papirposer, hvilket fungerer fint og er velintegreret i kommunen og hos Billund Vand, der modtager fraktionen. En fuld implementering af AFLDs forslag vil betyde indførelse af en problemaffaldskasse.

Billund Kommune forsøger løbende at trimme deres ordninger og overvejer således forskellige tiltag, f.eks. at lade folie indsamle via en plast-minimizer, hvor plastfolier fra husholdningen "komprimeres". En sådan løsning vil lette den efterfølgende udsortering for AFLD. Der er også overvejelser omkring indsamling af tekstilaffald.

Billede: Eksempel på plast-minimizer fra producenten PWS.

Hedensted Kommune indsamler i dag alene restaffald ved husstanden. Implementering af AFLDs forslag vil således betyde minimum 2 stk. nye beholdere samt en problemaffaldskasse og dermed også ændrede sorteringsvaner hos borgerne. Hedensted Kommune har i 2015/2016 arbejdet med forskellige forslag til nye ordninger. Forslagene var dengang i tråd med AFLDs forslag men blev på det tidspunkt lagt i mølposen for i stedet at fokusere på mere udsortering på genbrugspladserne.

Herning Kommune har i dag 2 beholdere (papir og restaffald) samt en problemaffaldskasse. Herning Kommune har et ønske om, at kommunen gerne gøre det let for sine borgere og tror derfor på central sortering. Herning Kommune har gennemført forsøg i Vildbjerg med henblik på at afprøve en sortering, hvor borgerne sorterer i vådt og tørt affald. AFLD har medvirket i disse forsøg ved bl.a., at lave sorteringsforsøg på både de våde og de tørre fraktioner. Herning Kommune har tilkendegivet, at det har været en (borger-) succes at arbejde med løsningen vådt / tørt affald.

AFLDs forslag adskiller sig fra vådt / tørt konceptet ved at indeholde en større grad af kildeopdeling, og dermed stilles der større krav til den enkelte borger.

Ikast-Brande Kommune har siden 1992 haft en 2-kammer beholder til henholdsvis organisk affald og rest affald.

De seneste tal viser, at der i kommunen er et potentiale for, at der kan indsamles mere organisk affald end der bliver pt. Nye beholdere til alle husstande i 2017 samt evt. "relancering" af ordning formodes at sikre en stigning i mængden. Indsamling af papir, pap, plast mv. ved husstanden vil være nyt i Ikast-Brande Kommune og vil betyde minimum én ny beholder til alle husstande. I dag indsamles papir og glas via miljø-øer.

Ringkøbing-Skjern Kommune indsamler i dag alene restaffald ved husstanden. Kommunen har imidlertid besluttet, at borgerne på sigt også skal udsortere organisk affald til indsamling ved husstanden svarende til den af AFLD foreslåede løsning. Ringkøbing-Skjern Kommune har valgt at have en lang række større miljøstationer, hvor borgerne kan aflevere, pap, papir, plast, metaller mv. Disse bringeordninger svarer i princippet til den beholder, som AFLD foreslår til tørre genanvendelige fraktioner.

Baseret på erfaringer fra bl.a. Ikast-Brande Kommune kan implementeringen af en problemaffaldskasse sammen med den organiske fraktion være en god idé, idet den organiske fraktion er sårbar over for fejlsorteringer med problemaffald (f.eks. kviksølv fra elsparepærer).

Varde Kommune har i dag en "genbrugsspand", hvor de tørre genanvendelige fraktioner indsamles, som foreslået af AFLD. Kommunen er også i proces med beslutning om indførelse af en 2-kammer beholder til restaffald og organisk affald. Dermed er kommunen på vej til indførelse af ordninger svarende til den af AFLD foreslåede. Problemaffaldskassen er ikke besluttet, men kunne være en mulighed i tilknytning til indsamlingen af den organiske fraktion.

Opsamling og sammenfatning

Det er de enkelte kommuner, der fastlægger rammer for indsamling af affald fra borgerne. Det ovenfor beskrevne er én måde at gøre det på, men der kan være lokale forhold, tidligere beslutninger, investeringer mv., som betyder, at andre løsninger vælges. Sammenlignet med nuværende løsninger i ejerkommunerne fås et billede af de ændringer, som det foreslåede vil få for den enkelte ejerkommune:

	Anbefaling	Billund	Hedensted	Herning	Ikast-Brande	Ringkøbing-Skjern	Varde
Restaffald	X	X	X	X	X	X	X
Organisk (KOD)	X	X			X		
Papir				X			
Metal, glas, plast (MGP)	X	X					X
Papir, pap, plastfolie	X	X					X
Problemaffaldskasse	X			X	X		
Batterier/pærer på låg		X	X			X	X
Storskraldsindsamling			X	X	X		
Antal beholdere/sække ved husstanden	2	3	1	2	1	1	2

AFLD foreslår en ensretning, men det er ikke et krav, at ændringer sker på samme tid. For at undgå ekstraordinære udgifter ved indkøb af beholdere, nye behandlingsmetoder, nyt udbud af indsamling mv. med en stigning i renovationstaksten for den enkelte husstand til følge, kan ændringerne foretages, når det passer ind hos de enkelte ejerkommuner.

AFLD tillader sig at foreslå, at der træffes en overordnet beslutning om at de seks ejerkommuner går samme vej, suppleret med de individuelle løsninger, der kan være fornuftige i de enkelte kommuner.

Med udgangspunkt i AFLDs forslag og de igangværende arbejder i ejerkommunerne er det AFLDs håb, at der via den videre dialog og samarbejde kan skabes nogle gode, både miljømæssige og økonomiske, rammer og løsninger for indsamling af affaldet fra husholdningerne i ejerkommunerne samt tilsvarende for den efterfølgende behandling hos AFLD og afsætning til markedet.